

bij verscheidene distributiediensten voorgedaan (als regel slaagde Hirschfelds departement er in, berichten daaromtrent, die een ongunstig effect konden hebben op de discipline van de consumenten, uit de pers te houden¹) – die fraude was met de schaarste toegenomen. Naast de op het eigenbelang gerichte fraude was er echter ook een fraude tot ontwikkeling gekomen die altruïstisch mag heten: zij strekte namelijk tot bescherming van de onderduikers. Wij komen er in hoofdstuk 6 van dit deel uitgebreid op terug, maar willen hier reeds vermelden dat eind '43 een situatie ontstaan was waarin van de oorspronkelijke administratieve zorgvuldigheid van het CDK niet veel meer over was: de illegaliteit, met name de Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers, ondervond ook van functionarissen van het CDK zoveel medewerking dat er toen en later in het CDK geen berekening meer gemaakt werd die werkelijk klopte.

De zaak was dus deze dat van de zomer van '43 af een deel van de ambtenaren van het CDK het min of meer liet afweten en dat een ander deel het CDK gebruikte voor illegale doeleinden – de directeur, S. de Hoo, had de zaak niet meer in de hand.

★

Sybre de Hoo, in 1900 in Assen geboren, had in '31 de Koninklijke Marine verlaten en was ambtenaar bij het departement van economische zaken geworden. Hij werd capabel geacht, bereikte begin '40 de rang van referendaris en was toen belast met de dagelijkse leiding van het nog vrij kleine CDK. Een andere hoofdambtenaar, dr. W. L. Groeneveld Meyer, directeur-generaal voor de middenstand, was daar directeur van. Deze laatste werd, verdacht van tegenwerking, eind '40 op last van de Duitsers ontslagen. De Hoo werd de nieuwe directeur. Dat was van de zijde van Hirschfeld geen gelukkige keuze. Spoedig bleek namelijk dat de Hoo de sterke neiging had

¹ In februari '42 zei Hirschfelds perschef op de dagelijkse persconferentie: 'De tijden zijn al zo verward en moeilijk en er komen zoveel fraudes voor, ook bij distributiediensten, dat deze laatste in Godsnaam niet op sensationele wijze bekendgemaakt moeten worden . . . Ik herinner nogmaals aan het verzoek om fraudes bij de distributiediensten, voorzover ze bij de ambtenaren schuilen, niet te publiceren. U behoeft niet bang te zijn dat zij in de doofpot gestopt worden' (enkele grote gevallen werden door het *Obergericht* berecht), 'een verontrusting van het publiek hebben wij echter minder dan ooit van node.' (Verslag persconferentie, 7 febr. 1942 (DVK, 49)).